Становище на Европейския комитет на регионите — „План за действие на ЕС за кръговата икономика“

(2017/C 088/16)

Докладчик:	Babette Winter (DE/ПЕС), държавен секретар по европейските въпроси и културата в държавната канцелария на Тюрингия
Отправен документ:	Съобщение на Комисията „Затваряне на цикъла — план за действие на ЕС за кръговата икономика“ COM(2015) 614 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Общи бележки

1. приветства усилията на Комисията, чрез засилена насоченост към модел на кръгова икономика, при която се запазва стойността на продуктите, материалите и ресурсите в жизнения цикъл, да изгради устойчива, нисковъглеродна, технологично напреднала и конкурентоспособна икономика с пестене и ефективно използване на ресурсите, която да създава трайни конкурентни предимства и работни места в Европа;

2. подчертава, че за да се постигнат тези цели, мерките трябва да получат еднаква рамка във всички държави членки, която да им позволява, в съответствие с Инициативата за зелена заетост и Програмата за нови умения за Европа ([1]), създаването на възможности за заетост в новите ниши на трудовия пазар, които възникват посредством кръговата икономика (устойчиво по отношение на околната среда строителство, управление на отпадъците и др.), и за квалифициране на работниците в съответствие с потребностите. Посредством мерки за подпомагане и подходящо обучение би било възможно много безработни отново да бъдат включени в пазара на труда и въобще да се разкрият нови възможности за работещите;

3. подчертава, че много от проблемите, предизвикани от производството и потреблението в ЕС, имат последствия в други части на света, особено в развиващите се страни и нововъзникващите икономики, и че чрез промени в производството и потреблението може да се очакват положителни отражения и в тези страни. КР се ангажира с произтичащата от това отговорност за политическите действия, икономиката и обществото на ЕС и затова препоръчва на фона и на Програмата на ООН за устойчиво развитие до 2030 г., която влезе в сила на 1 януари 2016 г., на международно равнище ударението да се постави върху мерки, които гарантират, че и извън ЕС се вземат необходимите мерки за опазване и запазване на ресурсите;

4. подчертава, че за да се постигне амбициозната цел за затваряне на цикъла на кръговата икономика, е нужна воля на всички политически равнища за предприемане на необходимите мерки. Те включват екопроектиране на продукти и услуги, предотвратяване на генерирането на отпадъци, рециклиране, по-нататъшна и повторна употреба на материали и компоненти, както и намаляване на опасните вещества и преработване на съставките, създаващи неудобства, с цел насърчаване на пригодността за ремонт, рециклирането, модернизирането и дълготрайността. Необходими са също и устойчиви промени в общественото възприемане на тази тема и в поведението на потребителите, както и граждане на стабилен пазар за продукти и материали, произведени от вторични суровини;

5. подкрепя заключенията на Съвета относно Плана за действие на ЕС за кръговата икономика ([2]), в които се отправя призив за навременно и амбициозно прилагане на Плана за действие на Европейската комисия за кръговата икономика, и се заявява, че преходът към кръгова икономика изисква дългосрочна ангажираност и действия в широк спектър от области на политиките на ЕС, и на всички равнища на управление в държавите членки, включително активен ангажимент на всички равнища на управление спрямо всички икономически оператори и социални участници, както и гражданите;

([1]) COM(2014) 446 final, COM(2016) 381 final

([2]) Заключения на Съвета по околна среда от 20 юни 2016 г., http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/env/2016/06/st10444_en16_pdf/

6. във връзка с това обръща внимание, че услугите по управление на отпадъците често се предоставят като услуги от общ икономически интерес по смисъла на член 14 на ДФЕС и че Протокол № 26 за услугите от общ интерес, наред с другото, предоставя на местните и регионалните власти широка свобода за преценка. По този начин могат да бъдат развити и предоставени оптимални регионални и местни решения за управление на отпадъците;

7. отбелязва, че операторите и секторите трябва да си сътрудничат ефективно за мащабното изграждане на кръгова икономика. Чрез създаването на платформи за сътрудничество и клъстери в различните сектори или между предприятията и политиците би могло да се постигне съвместно разработване на продукти, прозрачност в резултат на информационните технологии и обмена на информация, съвместни системи за събиране на данни, секторни стандарти, както и хармонизиране на стимулите и механизмите за посредничество;

8. счита, че с оглед постигането на действителна промяна в парадигмата цялата стратегия за кръговата икономика трябва да се основава на стремеж към най-добрите по отношение на околната среда решения през целия жизнен цикъл („от люлка до люлка“) — независимо от настоящия вид на отделните правни разпоредби, стратегии и инструменти, чието по-нататъшно развитие, адаптиране или допълване трябва да бъдат в служба на постигането на напредък към крайната цел;

9. е убеден, че това може да се постигне само ако — освен посочените в плана за действие краткосрочни проекти — бъдат определени също и конкретни и реалистични средносрочни и дългосрочни цели, които да дадат на всички заинтересовани страни възможност да инициират на надеждна основа необходимото планиране и да създават необходимите инфраструктурни предпоставки;

10. препоръчва поради това, предвид продължителността на процесите на изготвяне и прилагане на политиките, да се визира периодът до 2050 г. ([3]), като се определят междинни цели и действия за периода до 2030 г.;

11. счита, че като важна първа стъпка трябва да се извърши критичен преглед на настоящото състояние, за да се установи в кои области програмите за финансиране, помощите и регулаторните мерки са неефективни или дори контрапродуктивни и кои приоритетни въпроси и в какви срокове трябва да бъдат разгледани;

12. счита, че поради ограничения си обхват научноизследователските програми, мерките за подпомагане и доброволните инструменти могат да бъдат само спомагателни за адекватно посрещане на предизвикателствата, които стоят пред ЕС. Като пример за слаба ефективност може да се посочи съществуващата от 20 години схема на ЕС за управление по околна среда и одит EMAS, която в целия ЕС досега е въведена само от около 4 000 предприятия и нестопански институции с приблизително 10 000 обекта. От друга страна, приблизително 30 милиона предприятия са се отказали от използването на този инструмент;

13. препоръчва амбициозни законодателни разпоредби, които да бъдат придружени от подкрепящи мерки. Във връзка с това следва да се прилагат и иновативни подходи като например подхода на „водещия играч“ (top-runner) ([4]). Освен за природните ресурси и климата, това е от полза преди всичко за потребителите, които в дългосрочен план ще имат по-малки разходи, както и за икономиката, която ще получи предимство по отношение на иновациите в сравнение с конкурентните икономики;

14. отбелязва, че много от местните и регионалните власти (МРВ) вече са предприели различни инициативи за насърчаване на ефективното използване на ресурсите и на кръговата икономика. Тези инициативи представляват добри примери, които други могат да следват. Комисията би следвало да подкрепя съществуващите платформи за обмен на опит;

15. изразява съжаление, че аспектът на образованието и повишаването на осведомеността не присъства в плана за действие, и призовава Комисията да го разработи съвместно с държавите членки и местните и регионалните власти и други партньори и да насърчава развитието и споделянето на знания и добри практики в тези области с оглед на повишаване на осведомеността; във връзка с това приветства създаването на конкретни модули за специализация в съответните образователни програми, както и на подходящи обучителни курсове в тясно сътрудничество между предприятията, научноизследователските среди и образователния сектор;

([3]) Резолюция на Европейския парламент от 9 юли 2015 г. относно „Ефективното използване на ресурсите: към кръгова икономика“ (2014/2208(INI).

([4]) CDR 140/2011.

Проектиране на продуктите и производствени процеси

16. отбелязва, че Комисията залага на съществуващи стратегии и че в много области липсват конкретни мерки, така например и уеднаквени критерии за изпълнението и прилагането на тези стратегии. В обявените законодателни предложения относно разширената отговорност на производителя по отношение на продуктите следва обаче да бъде конкретизирано как производителите ще извършат интернализацията на всички свързани с продуктите разходи по цялата верига за създаване на стойност;

17. препоръчва, с оглед постигане на общите цели и на съгласуваност, в преразглеждането на разрешенията за помощи да се включат практики, които да гарантират, че в бъдеще няма да се предоставят помощи за промишлени инсталации или за разработване на продукти, които не отговарят на изискванията за екопроектиране;

18. подчертава, че е необходимо основно преработване на изискванията за екопроектиране ([5]) и следва да се разгледа определянето на специфичните изисквания за екопроектиране за продуктите и отделните сектори;

19. призовава във връзка с това Европейската комисия да представи във възможно най-кратък срок амбициозен Работен план за екодизайн за изпълнение на Директива 2009/125/ЕО (Директива за екодизайна), който трябваше да обхване периода 2015—2017 г.;

20. подчертава, че отпадъците и страничните продукти от производството като например вторичните суровини могат да бъдат използвани за други производства, и в това отношение — особено у малките и средните предприятия (МСП), които представляват икономическия гръбнак на много региони, все още съществува голям потенциал в смисъл на индустриална симбиоза с оглед постигане на истинска кръгова икономика. В това отношение следва, доколкото е възможно, да се намалят регулаторните пречки пред МСП, а в новите разпоредби те да бъдат ограничени до минимално необходимото. Така например би трябвало да бъдат изпълнени споменатите в член 5, параграф 2 и член 6, параграф 2 от Рамковата директива за отпадъците мерки за определяне на критерии за обявяването на вторични продукти или прекратяване на статута на отпадък;

21. препоръчва на Комисията и на държавите членки да приемат по отношение на предприятията задължителни схеми за устойчиво снабдяване и за сътрудничество по протежение на веригите за създаване на стойност, ако поетите по собствена инициатива ангажименти не се изпълняват в разумни срокове и в достатъчна степен. При това те следва да се консултират с регионалните и местните власти;

22. отбелязва, че — независимо от посоченото в параграф 9 слабо използване на EMAS — този инструмент по принцип има голям потенциал за идентифициране и обхващане на (неефективни и/или вредни за околната среда) материални потоци в процесите (на производство), и поради това приветства факта, че Комисията предвижда в плана за действие подобрения на този инструмент в полза на предприятията, особено на МСП. Припомня, че EMAS е и единствената система за управление, която предоставя наистина добър начин за надеждна проверка на тези потоци благодарение на системната си прозрачност и контрол;

23. поради това препоръчва EMAS — като доброволен инструмент за целите на надеждна проверка на изискваните документи, да бъде включена в много по-голяма степен отколкото преди в други законодателни актове и тяхното прилагане;

Потребление

24. подчертава, че по отношение на проблема с все по-кратките цикли на използване на продуктите, например на електронните устройства и на дрехите, поведението на потребителите и обществените тенденции имат по-голямо значение отколкото предполагаемото и реалното техническо остаряване;

25. изрично настоява, като се има предвид този преди всичко обществен и етичен контекст, Комисията, държавите членки, както и особено МРВ като най-близкото до гражданите политическо равнище да предприемат действия в областта на образованието, обучението и повишаването на квалификацията, които значително да подобрят начина, по който както гражданите, така и икономиката възприемат и разбират връзката между устойчивите и неустойчивите форми на потребление, предотвратяването на генерирането на отпадъци, опазването на ресурсите и околната среда, отговорността на производителите и проектирането и рекламата на продуктите. Препоръчва тези аспекти да бъдат включени в по-голяма степен в учебните програми и информационни кампании;

([5]) CDR 4083/2014, Резолюция на Европейския парламент 2014/2208(INI).

26. препоръчва чрез подходящо етикетиране да се покажат по прозрачен начин и в целия им спектър въздействията на продуктите върху околната среда и при това да се използва опитът с наличните етикети. При това етикетът следва да бъде прост и разбираем, а данните върху етикета да са прозрачни и проверими;

27. счита, че за тази цел подходяща отправна точка е продуктовият отпечатък върху околната среда (ПООС), но подчертава, че за неговото методологично разработване са необходими значителни допълнителни усилия, както и че ПООС ще може успешно да противодейства на твърде голямото многообразие от етикети и на свързаната с това липса на прозрачност едва тогава, когато стане всеобщо задължителен. За тази цел той следва да бъде лесен за ползване от производителите на продуктите, да отчита конкурентоспособността и принципа на пропорционалност, без при това да се намалява неговата информационна стойност и възможността да бъде проверяван. За това би допринесло създаването на европейска марка, с която ще се изгради ясна и позитивна репутация, отваряща вратите за кръговата икономика. Нужна е стратегия за марката и свързаната с нея комуникация, заедно с план за прилагането на стратегията на практика, който включва например програми за подобрение и рекламни кампании на европейско равнище;

28. призовава Комисията и държавите членки чрез реформа на данъчната система в средносрочен план да облагат потреблението на първични суровини с по-висок данък, отколкото това на подлежащи на повторна употреба вторични суровини, материали и компоненти, за да повишат по този начин значително стимула за повторно използване на суровини, материали и компоненти, които вече са включени в икономическия оборот, вместо да се използват първични суровини. Директивата на ЕС за ДДС може би трябва да бъде преработена, за да не пречи на прилагането на различни ставки на ДДС за тези цели. Освен това Комисията и държавите членки би трябвало в сътрудничество с местните и регионалните власти да насърчават в още по-голяма степен използването на вторични суровини, вторични материали и вторични компоненти, включително чрез други подходящи икономически инструменти;

29. отчита факта, че поради големия си дял в брутния вътрешен продукт екологосъобразните обществени поръчки (ЕОП) могат да бъдат важен двигател за кръговата икономика. Във връзка с това подчертава, че МРВ имат много висок дял в обема на обществените поръчки в целия ЕС и следователно им се полага ключова роля по отношение на ЕОП. Това ще предостави необходимия стимул за растежа на зелената икономика и ще разкрие голям потенциал за заетост, така че да могат да се изпълняват по-добре Зеленият план за действие за МСП и Инициативата за зелена заетост ([6]);

30. отбелязва, че пропагандираните от много години ЕОП продължават да не се прилагат в съществен мащаб и поради това приветства всяка инициатива на Комисията, която води до по-ефективно прилагане на такива политики в областта на обществените поръчки; подчертава, че при възлагането на обществени поръчки е важно да се взема под внимание не само най-ниската цена, но и т.нар. „икономически най-изгодна оферта“. Това означава поставяне на по-силен акцент върху решения за закупуване, които имат по-ниски разходи за целия жизнен цикъл, добри технологични характеристики и са по-устойчиви като цяло; този вид практики би следвало да бъдат включени в регламентите за структурните фондове, тъй като по този начин ще може да се подобри пускането на вторични суровини на пазара;

31. отбелязва, че дори и държавите — членки на ЕС, да са приложили новите правила на ЕС за обществените поръчки ([7]), съществуват още възможности за устойчиви, конкурентни, стимулиращи иновациите и прозрачни обществени поръчки, напр. по-интелигентни правила и повече електронни процедури; счита, че следва да се повиши осведомеността относно новите правила на ЕС за обществените поръчки сред предприемачите, по-специално сред МСП;

32. призовава Европейската комисия и държавите членки да представят насоки и предложения, за да се засили използването на ЕОП. Наръчникът „Buying green! A handbook on green public procurement“ (Наръчник за екологични обществени поръчки), изготвен от Комисията, е подходяща първа стъпка в тази насока; призовава също така в посочения наръчник да бъде изготвен и редовно актуализиран списък на вторичните суровини и материали, подходящи за ЕОП, както и на продуктите, които са били произведени чрез използване на подобни суровини и материали;

33. призовава, с оглед на бъдещите промени на правната рамка на ЕС, влязла в сила през 2016 г., за задължителното включване на ЕОП при възлагането на обществени поръчки, ако те надхвърлят прага за покана за участие в търг в рамките на целия ЕС, както и за проекти, подпомагани с публични средства. Екологосъобразните обществени поръчки би следвало във всеки случай да се прилагат при програмите на ЕС за финансиране, за да могат тези проекти да служат като пример и стимул за използването на ЕОП;

([6]) COM(2014) 440 final, COM(2014) 446 final
([7]) Директива 2014/23/ЕС, Директива 2014/24/ЕС и Директива 2014/25/ЕС.

34. препоръчва във връзка с това, с цел осигуряване на последователност в законодателството на ЕС и съгласно предходната препоръка, Директивата за обществените поръчки (2014/24/ЕС) да се преработи така, че в действията по възлагане на обществени поръчки по принцип да се отдава предпочитание на устойчиви, щадящи и ефективни по отношение на ресурсите продукти и решения, като в случай на отказ, той да следва задължително да бъде обосноваван; препоръчва също така да се извършва наблюдение по цялата верига на създаване на стойност за сравняване на разходите за възлагането на конвенционални обществени поръчки, съсредоточени изключително върху краткосрочните печалби въз основа на цените и резултатите, с разходите за ЕОП; препоръчва освен това да се разработят системи за обявяване на процедура за възлагане на обществена поръчка с цел предоставяне на сравнителни данни за различните проекти и техните критерии при необходимост;

Изхвърляне на отпадъци

35. подкрепя намерението на Комисията да подобри сътрудничеството с държавите членки, за да се гарантира по-добро прилагане на законодателството на ЕС в областта на отпадъците, и подчертава че МРВ имат важна роля в това отношение. Ето защо КР призовава Комисията да гарантира, че държавите членки включват непосредствено МРВ в необходимите технически и фискални мерки, както и в обмена на добри практики;

36. отново отправя своя призив към Европейската комисия и държавите членки да насърчават въвеждането на висококачествено рециклиране, особено във все още по-слабо развитите региони, и за тази цел ускорено да въведе и икономически инструменти като например принципа „замърсителят плаща“, такси за депониране и системи за плащане за генерирането на отпадъци ([8]);

37. подчертава, че предвид различията между регионите и между държавите — членки на ЕС, в изпълнението на целите, определени в действащото европейско законодателство в областта на управлението на отпадъците, е много важно да се насърчават сътрудничеството и разпространението на примери за добри практики в тази сфера, за да се помогне на държавите членки и регионите с по-слаби резултати да постигнат крайните цели, по-специално в случая със слабо населените региони, островните и най-отдалечените региони, които са изложени насилен демографски натиск и се намират на значително разстояние от съоръженията за преработване на отпадъци, тъй като в тях е почти невъзможно постигането на целта за нулеви отпадъци;

38. подчертава, че потребителите трябва да участват много по-активно във всички мерки, свързани с обезвреждането на отпадъци. За тази цел местните и регионалните органи, отговорни за преработката на твърдите битови отпадъци, информират по прозрачен начин за процесите на третиране и мониторинг на рециклирането на всички материали, с цел по-активно включване на потребителите в подходящото отстраняване или рециклиране на такива материали;

39. подчертава, че наличието на равнопоставеност в прилагането на разпоредбите за изхвърлянето на отпадъците е важен фактор за конкурентоспособността на МСП в рамките на единния европейски пазар;

40. приветства плановете на Комисията да разгледа ролята, която оползотворяването на отпадъци с цел получаване на енергия играе в политиката в областта на енергетиката и климата. КР подчертава, че в основата на този процес следва да залегнат концепцията за жизнения цикъл на продуктите и йерархията на отпадъците в ЕС за максимално намаляване на количеството отпадъци, както и че моделът на кръгова икономика с високи равнища на повторна употреба и рециклиране не бива да бъде подкопаван в полза на добива на енергия ([9]);

41. обръща внимание също така, че за отпадъци, които не могат да бъдат предотвратени или рециклирани, е разумно третирането във високоефективни термични инсталации (енергия от отпадъци), по-специално когато в резултат от това се извършва едновременно потребление на енергия, при което трябва да се избягват прекалено големите съоръжения за обезвреждане или изгаряне на отпадъци;

42. категорично подкрепя намерението на Европейската комисия да ускори прилагането на преразгледания Регламент относно превоза на отпадъци, като по този начин противодейства на незаконния износ на отпадъци, генерирани след потреблението, и превоза на отпадъци към съоръжения за третиране на територията на ЕС или извън него, които не отговарят на стандартите. Европейската комисия следва да привлече компетентните местни и регионални власти да се включат активно в нейните дейности, да насърчи разработването на електронен обмен на данни за превоза на отпадъци и да изготви насоки относно адекватното планиране на инспекциите, изискването за което беше въведено с последното преразглеждане на директивата;

Укрепване на пазара на вторични суровини

43. смята, по принцип, че определянето на стандарти за качество следва, при необходимост, да се извършва от сектора, който използва суровините, тъй като само производителите на продуктите знаят какви качества трябва да притежават необходимите за производството суровини и материали. Във връзка с това Комитетът обаче подчертава, че определящ критерий трябва да бъде не произходът, а качеството на продуктите;

([8]) CDR 4083/2014.
([9]) CDR 3751-2013.

44. същевременно обаче е на мнение, че Комисията носи отговорност за идентифицирането и премахването на съществуващите правни бариери, които възпрепятстват или затрудняват използването на вторични суровини, доколкото на това не противоречат аспекти, свързани с безопасността (напр. вредни вещества, болести по животните, хигиена);

45. приветства намерението на Комисията да посочи пресечните точки между законодателните разпоредби относно химикалите, продуктите и отпадъците и смята, че това трябва да се извърши възможно най-бързо. Във връзка с това КР подчертава, че заместването на опасни и токсични вещества с вече съществуващи или подлежащи на разработване безопасни алтернативи, както и проследимостта на опасни химикали във веригата за създаване на стойност и в циклите на материалите са безусловно необходими за доброто функциониране на кръговата икономика;

Приоритетни области

46. приветства акцента, поставен от Комисията върху пластмасите, препраща към становището си, озаглавено „Зелена книга за Европейска стратегия относно пластмасовите отпадъци в околната среда“ ([10]), и подчертава, че по отношение на използването на пластмаси в някои сектори трябва да се въведат строги правила, за да се опрости рециклирането на пластмаси или да се намали използването им в определени сектори; пластмаси, които съдържат вредни за околната среда и здравето вещества, не бива да бъдат повторно употребявани/рециклирани, когато вредните вещества не могат да бъдат извлечени чрез преработка и изтеглени от цикъла на материалите. В тези случаи пластмасите, съдържащи вредни вещества, би трябвало да бъдат изтеглени от обращение, напр. чрез изгаряне. Комисията трябва да взема това предвид при изготвянето на правилата и определянето на целите. Освен това тя би трябвало да окаже въздействие, за да се премахнат възможно най-скоро вредните за околната среда и за здравето вещества в първичното производство;

47. отбелязва, че много нови комбинирани материали могат да имат положителен екологичен ефект (като изолация, намаляване на теглото и т.н.), но от друга страна могат да поставят нови предизвикателства по време на жизнения си цикъл във връзка с повторната употреба, рециклирането или обезвреждането;

48. изразява критично отношение към факта, че важните въпроси, свързани с нерегламентираното изхвърляне и излужването на пластмаси, не са разгледани по-задълбочено в плана за действие, и поради това на тези тематични области трябва да се отдели достатъчно място в обявената за 2017 г. стратегия относно пластмасите в кръговата икономика и да се определят ясни цели за решаване на тези проблеми;

49. призовава Комисията и държавите членки да насърчават пазарните инициативи за стимулиране на използването на рециклирани материали чрез създаване на фискални и икономически стимули за предприятията, така че те да възприемат бизнес модели, опиращи се на кръговата икономика, и за потребителите, за да купуват продукти и услуги, които подпомагат кръговата икономика;

50. разглежда намаляването на разхищаването на храни като важна област на кръговата икономика както от икономическа, така и от екологична и етична гледна точка и във връзка с това препраща към становищата си в рамките на законодателния пакет, както и към своето становище по собствена инициатива относно хранителните отпадъци ([11]);

51. счита, че мерките за предотвратяване на разхищаването на храни по веригата за създаване на стойност не са задача само на държавите членки, МРВ и предприятията, а че Европейската комисия и другите институции на ЕС играят решаваща роля поради свързаността на тази тема с други области на политика (напр. хигиенни правила/защита на потребителите, търговски стандарти, субсидии за селското стопанство);

52. счита, че е безусловно необходимо да се възприеме цялостен подход към строителството поради обема и все по-сложния състав на отпадъците, свързани с този сектор. Точно при строителните продукти екопроектирането трябва да взема предвид целия им жизнен цикъл и поради това да се прилага в по-голяма степен по отношение на тази група продукти; макар да изглежда безспорен интересът от повишаване на ефективното използване на ресурсите в сектора на строителството в ЕС, различните национални публични и частни подходи повишават сложността на работната среда за всички заинтересовани страни. Липсата на общи цели, показатели и данни, както и липсата на взаимно признаване на различните подходи може бързо да заличи постигнатия до момента напредък и да доведе до нарушения на вътрешния пазар в областта на планирането, проектирането, строителството и производството;

([10]) CDR 3751-2013.
([11]) CDR 6646/2015.

53. смята, че при прилагането на принципите на кръговата икономика в областта на недвижимите имоти и строителството е необходимо да се мисли за проектиране „на пластове“, да се избират съответни материали и компоненти и да се отчитат процесите на разглобяване и адаптивност още докато се строи. В този смисъл промишленият сектор трябва да бъде привлечен в преосмислянето на отпадъците като ценен ресурс, а сградите трябва да се превърнат в „банки за материали“ за бъдещите поколения. Тази цел може да се постигне като се строят сгради, които могат да бъдат разглобявани напълно или частично, за да бъде възможно повторното използване на различните компоненти, възстановяването на материалите или повторното изграждане на същите сгради на друго място.

54. подчертава значението на кръговата икономика при строителните отпадъци в регионален план, тъй като поради техния обем и тегло транспортирането им на дълги разстояния не е икономически целесъобразно, което означава, че те обикновено остават в региона на произход;

55. разглежда строителния сектор като важна област на действие на публичните администрации на всички равнища на управление, тъй като те в качеството си както на собственици на обществени сгради, така и на органи, отговарящи за изграждането и поддръжката на инфраструктурата, следва да бъдат авангард за осигуряване на широк достъп до пазара на иновативните екологосъобразни процеси и продукти, както и на вторични инертни материали от отпадъци от строителството и разрушаване в пътното и гражданското строителство ([12]);

56. подчертава, че МРВ играят особено важна роля в одобряването на процедури за строителство или разрушаване на сгради и че при интеграцията на кръговата икономика в този сектор, те следва да получат подкрепа чрез насоки от страна на ЕС;

57. отново заявява, че разработването на показатели за оценка на екологичните характеристики през целия жизнен цикъл на сградите е важно за МРВ в ЕС и представлява предпоставка за разработването на общи цели и стандарти за защита на околната среда в строителния сектор. МРВ следва да бъдат включени в разработването на тези показатели ([13]);

58. отбелязва, че темите за фармацевтичните продукти и наноматериалите като отпадъци или емисии в околната среда отсъстват в плана за действие и трябва в най-скоро време да бъдат разгледани като допълнителни приоритетни въпроси в рамките на съответни стратегии;

Иновации, инвестиции и други хоризонтални мерки

59. приветства факта, че в плана за действие Комисията поема задължението да подкрепя държавите членки и МРВ чрез целенасочени действия за засилване на техните мерки във връзка с кръговата икономика и да им предоставя средства от различни финансови инструменти на ЕС като европейските структурни и инвестиционни фондове, ЕФСИ, LIFE, „Хоризонт 2020“ или програмата COSME при разработването на проекти в областта на кръговата икономика; подчертава необходимостта от подобряване на полезните взаимодействия между различните фондове и програми и от опростяване на използването им. Призовава за подход от типа „обслужване на едно гише“;

60. във връзка с това изтъква, че тези финансови инструменти често не съответстват на нуждите на регионите и МРВ, и затова отправя призив те да бъдат съобразени и с техните потребности и финансов и административен капацитет; необходимо е мерките и инструментите да бъдат приспособени към различните териториални ситуации в европейските региони, по-конкретно като се отчита гъстотата на населението и неговата разпръснатост на територията;

61. отбелязва, че оперативните програми на европейските структурни и инвестиционни фондове бяха дефинирани преди плана за действие и следователно инвестициите, необходими за кръговата икономика, не можеха да бъдат програмирани така, че да дадат възможност за осъществяването и на по-малки проекти за намаляване на отпадъците, за развитие на мрежи за повторна употреба, ремонт и в областта на икономиката на споделянето, за тестване на нови практики в областта на сортирането и третирането на отпадъци или за изграждането на капацитет за МСП или за повишаване на информираността сред обществото;

62. затова призовава Европейската комисия през следващия период на финансиране да вземе този аспект предвид в по-голяма степен и в следващия програмен период на структурните и инвестиционните фондове да даде на темата за кръговата икономика като цяло също толкова голям приоритет, какъвто досега беше отреден на изменението на климата;

([12]) Вж. Работен документ на службите на Комисията относно критериите на ЕС по отношение на ЕОП за проектиране, строителство и управление на офис сгради, 20 май 2016 г., SWD(2016) 180 final.

([13]) CDR 4084/2014.

63. призовава Европейската комисия да оказва по-голяма подкрепа на т.нар. революционни технологии (disruptive technologies), които евентуално могат значително да променят или заменят дори цели пазарни сегменти, и в рамките на кръговата икономика с цел да се гарантира по-добро използване на познанията;

Мониторинг и управление

64. приканва Европейската комисия да предоставя на Комитета на регионите редовни доклади за напредъка в изпълнението на плана за действие, да обсъжда редовно с Комитета на регионите постигнатия напредък и да проучи възможностите за сезиране на Комитета на регионите с искания за прогнозни становища, за да може той да даде своя принос още във фазата на изготвяне на политиката.

Брюксел, 12 октомври 2016 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите

Markku MARKKULA